

ภาคสาม

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ ๖

โครงสร้างทางการบริหารที่สอดคล้องกับแนวโน้มการค้าต่างประเทศของไทยในอนาคต

การที่จะให้ขอสรุปและขอเสนอแนะเกี่ยวกับโครงสร้างทางการบริหารที่สอดคล้องกับแนวโน้มการค้าต่างประเทศของไทยในอนาคตนั้น จำเป็นที่จะต้องศึกษาจากแนวโน้มของเหตุการณ์ที่ผ่านมา ซึ่งเกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องใหญ่ ๆ คือ สินค้าออก สินค้าเข้า และดุลการค้า และอาศัยแนวทางจากแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕ - พ.ศ. ๒๕๑๘) เป็นหลักสำคัญ เนื่องจากเหตุการณ์ที่ผ่านมาจะแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มในด้านการค้ากำลังเพิ่มขึ้นหรือลดลง ส่วนแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นการตั้งเป้าหมายของประเทศ เพื่อให้ส่วนรัฐบาล (government sector) และส่วนเอกชน (private sector) ร่วมกันดำเนินการให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ กระทรวงพาณิชย์ในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารการค้าต่างประเทศของประเทศ ก็จำเป็นต้องคอยควบคุมและนำแนวทาง โดยร่วมมือกับส่วนราชการและสถาบันเอกชนอื่น ๆ ให้การค้าของประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ เป็นไปตามเป้าหมายทางการพาณิชย์ที่รัฐบาลได้วางไว้

ก. สินค้าออก

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ได้วางเป้าหมายการส่งสินค้าออกของประเทศไทยในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้สามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๘ ต่อปี และมีประมาณการเป้าหมายมูลค่าสินค้าออกในช่วงเวลาดังกล่าวตามประเภทของสินค้าดังนี้คือ.—

ตารางที่ ๑๗

ประมาณการเป้าหมายมูลค่าสินค้าออกตามประเภทของสินค้า

ประเภทสินค้า	พ.ศ. ๒๕๑๕ มูลค่า (ล้านบาท)	พ.ศ. ๒๕๑๘ มูลค่า (ล้านบาท)
ผลิตภัณฑ์เกษตร	๑๑,๐๐๐	๑๓,๖๗๐
ผลิตภัณฑ์ประมง	๓๙๐	๖๐๐
ผลิตภัณฑ์ป่าไม้	๒๓๕	๒๗๕
ผลิตภัณฑ์เหมืองแร่	๒,๐๘๐	๒,๓๖๐
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	๑,๘๘๕	๒,๗๒๐
สินค้าอื่น ๆ ที่แยกประเภท ไม่ได้	๒,๒๘๕	๓,๓๑๖
รวม	๑๗,๓๘๕	๒๒,๘๔๑

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

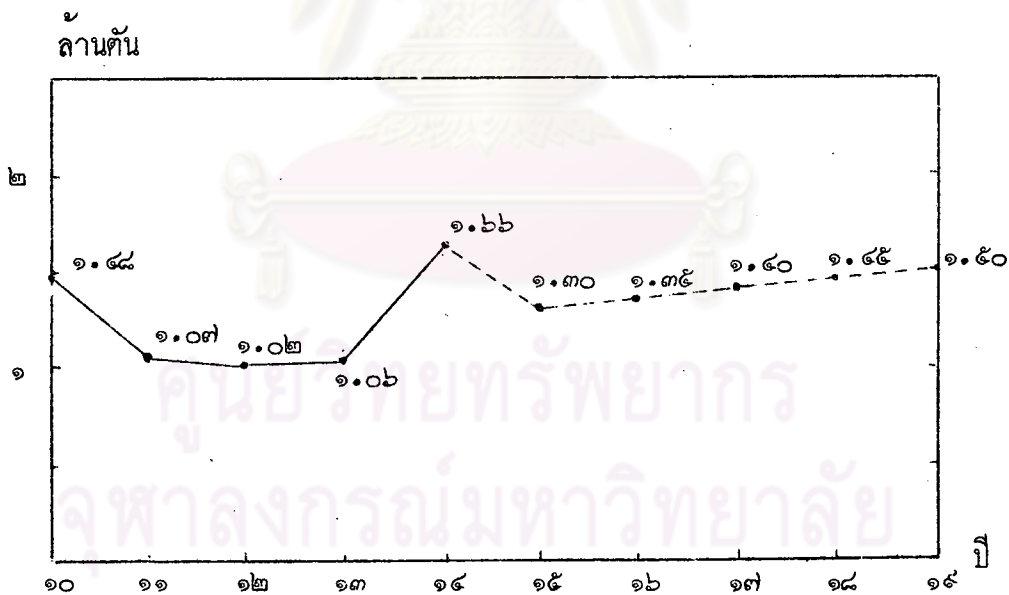
ตามเป้าหมายการส่งออกกิ่งกลาวขางตน สินค้าออกที่เป็นสินค้าหลักของประเทศไทย ยังคงได้แก่ผลิตภัณฑ์จากการเกษตรกรรม ซึ่งหมายความรวมทั้งการประมง ป่าไม้ และ เหมืองแร่ควย ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมยังคงมีความสำคัญรองลงมา แต่ก็เริ่มมีบทบาทมากขึ้นตามลำดับในด้านการส่งออก สำหรับการพยากรณ์แนวโน้มการส่งออกของสินค้าสำคัญ ๘ ชนิด ในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๘ ตามเป้าหมายของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีดังนี้คือ

๑. ข้าว แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ได้ตั้งเป้าหมายการส่งออกใน พ.ศ. ๒๕๑๕ ไว้ ๑,๓๐๐,๐๐๐ ตัน และจนถึง พ.ศ. ๒๕๑๘ จะส่งออกได้ ๑,๕๐๐,๐๐ ตัน กลาวคือ ส่งออกเพิ่มขึ้นปีละ ๕๐,๐๐๐ ตัน แต่ตามความเป็นจริงแล้ว เป็นที่คาดกันว่าใน พ.ศ. ๒๕๑๕ ประเทศไทยได้ส่งข้าวออกไปต่างประเทศถึงประมาณ ๒ ล้านตัน

สำหรับปริมาณการส่งออกใน พ.ศ.๒๕๑๖ คาดว่าคงจะมีเพียง ๑ ล้านตันเช่นเท่านั้น เนื่องจากการเก็บเกี่ยวไม้ไผ่ได้ แต่ปริมาณการส่งออกใน พ.ศ.๒๕๑๗ คงจะสูงขึ้นอีกเพราะรัฐบาลกำลังเร่งส่งเสริมให้ชาวนาทำนา ๒ ครั้ง สำหรับปริมาณการส่งออกใน พ.ศ.๒๕๑๘ และ ๒๕๑๙ ยังไม่สามารถพยากรณ์ได้ เพราะถ้าหากสงครามในอินโดจีนยุติลงจริง ประเทศต่าง ๆ เช่น เวียดนาม เขมร และลาว ซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวมาแต่เดิม จะกลายเป็นคู่แข่งขึ้นในการค้าข้าวของประเทศไทย ซึ่งอาจทำให้ปริมาณการส่งออกของประเทศไทยตกต่ำลงได้ แต่อย่างไรก็ตาม กระทรวงพาณิชย์ก็ได้พยายามหาลูกค้าให้มากขึ้น โดยการขยายตลาดไปยังแอฟริกาและตะวันออกกลาง

ภาพประกอบที่ ๕

แนวโน้มการส่งข้าวออกของประเทศไทย

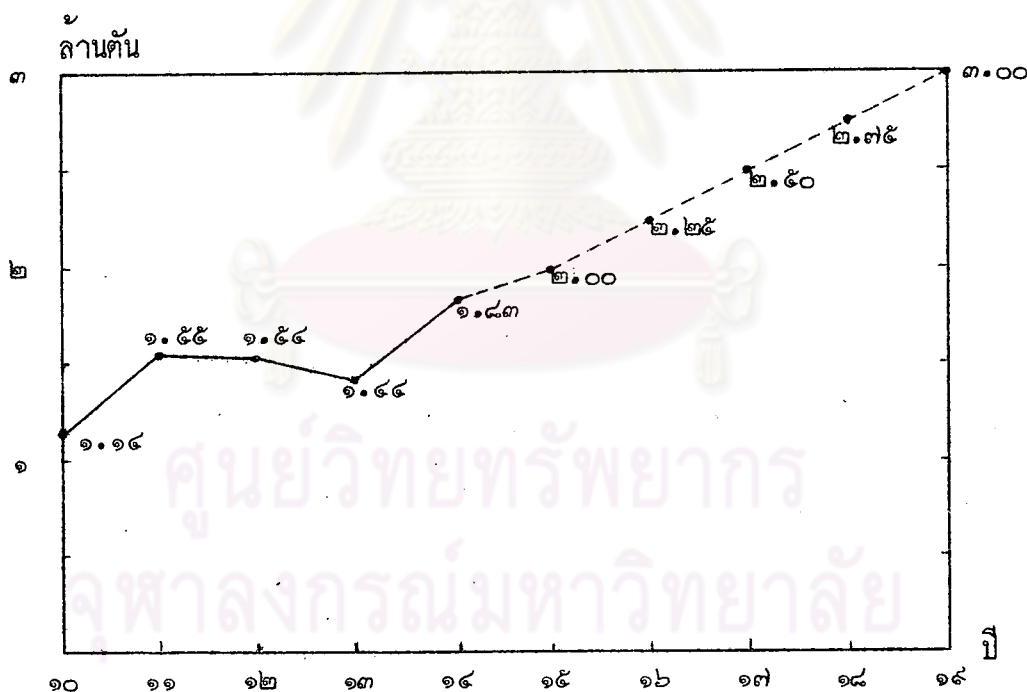

หมายเหตุ ————— แนวโน้มการส่งออกจริง
 - - - - - แนวโน้มการส่งออกตามเป้าหมาย

๒. ข้าวโพด ประเทศที่เป็นลูกค้าประจำของประเทศไทยได้แก่ ญี่ปุ่น และไต้หวัน ซึ่งมีสัญญาซื้อขายกันเป็นประจำทุกปี แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ได้ตั้งเป้าหมายการส่งออกข้าวโพดออกใน พ.ศ.๒๕๑๕ ไว้ ๒ ล้านตัน แต่คาดว่าปริมาณการส่งออกจริงคงจะใกล้เคียงประมาณ ๑.๘ ล้านตัน และได้วางเป้าหมายการส่งออกจนถึงปี ๒๕๑๘ ไว้ ๓ ล้านตัน หรือส่งออกเพิ่มขึ้นปีละ ๒๕๐,๐๐๐ ตัน แต่เป็นที่คาดว่าปริมาณการส่งออกจริงในปี ๒๕๑๖ คงจะต่ำกว่าเป้าหมายมาก เนื่องจากผลผลิตได้รับความเสียหายจากฝนแล้ง ส่วนปริมาณการส่งออกในปี ๒๕๑๓ ถึง ๒๕๑๕ คงจะใกล้เคียงกับตัวเลขตามเป้าหมาย

ภาพประกอบที่ ๒

แนวโน้มการส่งออกข้าวโพดของประเทศไทย

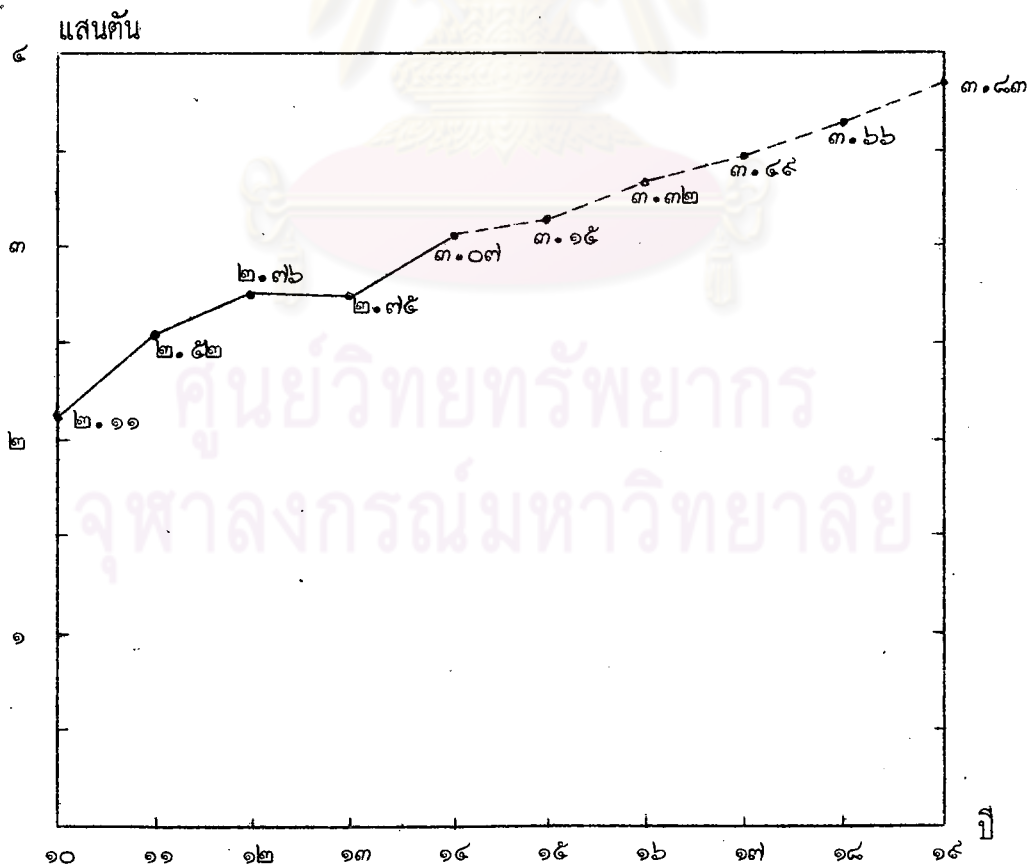

๓. ยางพารา ในช่วงระยะเวลา ๕ - ๖ ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่าราคายางธรรมชาติมีการขึ้น ๆ ลง ๆ ไม่แน่นอน เนื่องจากมียางสังเคราะห์เป็นคู่แข่ง ที่สำคัญ นอกจากนี้แล้วยางพารายังเป็นสินค้าประเภททุพบุรุษปัจจัย ซึ่งถ้าหากมีการขยายงานในคลังสะสมของประเทศมหาอำนาจออกสู่ตลาดโลกเมื่อไร จะทำให้ราคายางเกิดการตกต่ำขึ้นทันที

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ของประเทศไทยได้ตั้งเป้าหมายการส่ง
 ขวางพาราออกในปี ๒๕๑๕ ไว้ ๓๑๕,๐๐๐ ตัน และจนถึงปี ๒๕๑๙ จะส่งออกตามเป้าหมาย
 ได้ ๓๘๓,๐๐๐ ตัน หรือส่งออกเพิ่มขึ้นในปริมาณปีละ ๑๓,๐๐๐ ตัน จากการประมาณ
 สถานการณ์การส่งขวางออกในปี ๒๕๑๕ คาดว่าปริมาณการส่งออกจริงจะใกล้เคียงกับเป้าหมาย
 ที่ตั้งไว้มาก ส่วนปริมาณการส่งขวางในปี ๒๕๑๖ ถึง ๒๕๑๙ อาจจะไม่ได้ตามเป้าหมาย ทั้งนี้
 เนื่องจากผลของการถอนตัวของสหรัฐอเมริกาจาก สงครามเวียดนาม ซึ่งจะทำให้ความ
 ต้องการขวางลดลง ประกอบกับสหรัฐอเมริกาอาจจะระบายนางออกจกคลังสะสมในช่วงระยะ
 นี้ด้วย ซึ่งจะทำให้ราคาขวางเกิดการตกต่ำ

ภาพประกอบที่ ๗

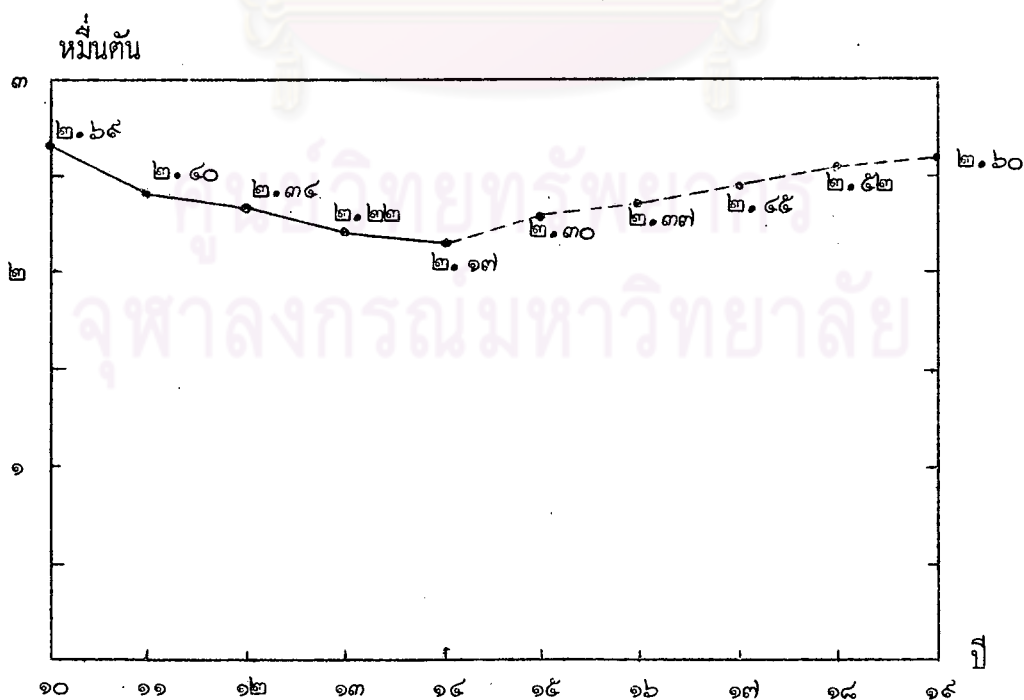
แนวโน้มการส่งขวางพาราออกของประเทศไทย

๔. ถั่วเขียว ถั่วเขียวเป็นสินค้าประเภททุพพัจจัยอีกชนิดหนึ่ง ซึ่งมีราคาขึ้น ๆ ลง ๆ ไม่ค่อยแน่นอน แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ได้ตั้งเป้าหมายการส่งออกถั่วเขียวในปี ๒๕๑๕ ไว้ ๒๓,๐๐๐ ตัน และจะส่งออกเพิ่มขึ้นประมาณปีละ ๓๕๐ ตัน จึงถึงปี ๒๕๑๙ ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนระยะที่ ๓ จะส่งออกได้ ๒๖,๐๐๐ ตัน สำหรับตัวเลขการส่งออกจริงในปี ๒๕๑๕ นั้น คาดว่าจะได้ประมาณ ๒๑,๐๐๐ ตัน ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่ได้ออกไว้ และปริมาณการส่งออกจริงในปี ๒๕๑๖ ถึง ๒๕๑๗ อาจต่ำกว่าเป้าหมายด้วยเช่นกัน เนื่องจากผลของการผันผวนในตลาดในสงครามเวียดนาม ประกอบกับสหรัฐอเมริกาที่มีท่าทีจะระบายนโยบายในคลังสะสม ออกสู่ตลาดโลก ส่วนลูทางการส่งออกในปี ๒๕๑๘ และ ๒๕๑๙ ยังเป็นการยากที่จะประมาณสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมภายในประเทศอาจมีความต้องการถั่วเขียวเพิ่มขึ้นจนมีเหลือส่งออกน้อยลง หรือสหรัฐอเมริกาอาจจะก้าวขึ้นซื้อถั่วเขียวใหม่ เพื่อเอาไปเก็บสำรองไว้ในคลังสะสมอีกก็ได้

ภาพประกอบที่ ๘

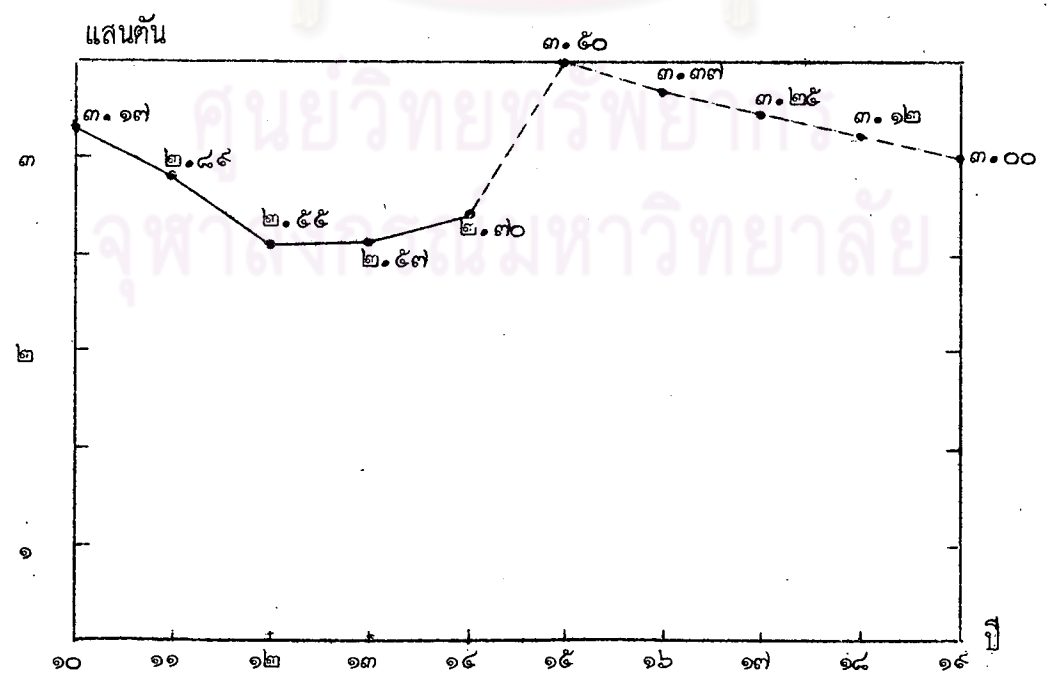
แนวโน้มการส่งโลหะถั่วเขียวออกของประเทศไทย

๕. ปอ คั้งที่โลกลาวมาแล้วในคนคนว่า ประเทศไทยผลิตปอแก้ว (kenaf) เป็นหลัก ส่วนการผลิตปอกระเจา (jute) มีเพียงเป็นส่วนน้อยเท่านั้น ในช่วง ๓ - ๔ ปีที่ผ่านมาปรากฏว่าประเทศไทยส่งออกปอแก้วมีปริมาณใกล้เคียงกันมาก กล่าวคืออยู่ในช่วงระหว่างปีละ ๒๕๐,๐๐๐ ถึง ๒๘๐,๐๐๐ ตัน แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๓ ได้ตั้งเป้าหมายการส่งออกของประเทศไทยในปี ๒๕๑๕ ไว้ ๓๕๐,๐๐๐ ตัน จนถึงในปี ๒๕๑๕ ประเทศไทยจะส่งออกเพิ่ม ๓๐๐,๐๐๐ ตัน ซึ่งเป็นส่วนที่เกินจากการใช้ภายในประเทศ คาดว่าปริมาณการส่งออกจริงในปี ๒๕๑๕ คงจะต่ำกว่าเป้าหมายมาก กล่าวคือจะส่งออกได้เพียงประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ ตันเท่านั้น เนื่องจากความต้องการภายในประเทศมีมากประกอบกับปริมาณผลผลิตมีน้อยควย อย่างไรก็ตาม เป็นที่คาดกันว่าปริมาณการส่งออกในปี ๒๕๑๖ และ ๒๕๑๗ คงจะกระเตื้องสูงขึ้น เพราะผลจากสถานการณ์ในบังคลาเทศ ปากีสถาน และอินเดีย จะทำให้ราคาปอมีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งจะ เป็นเครื่องจูงใจให้ชาวโรหีนมาปลูกปอกันมากขึ้น จนถึงในปี ๒๕๑๘ และ ๒๕๑๙ ปริมาณการส่งออกคงจะใกล้เคียงกับเป้าหมายมาก

ภาพประกอบที่ ๕
แนวโน้มการส่งออกของประเทศไทย

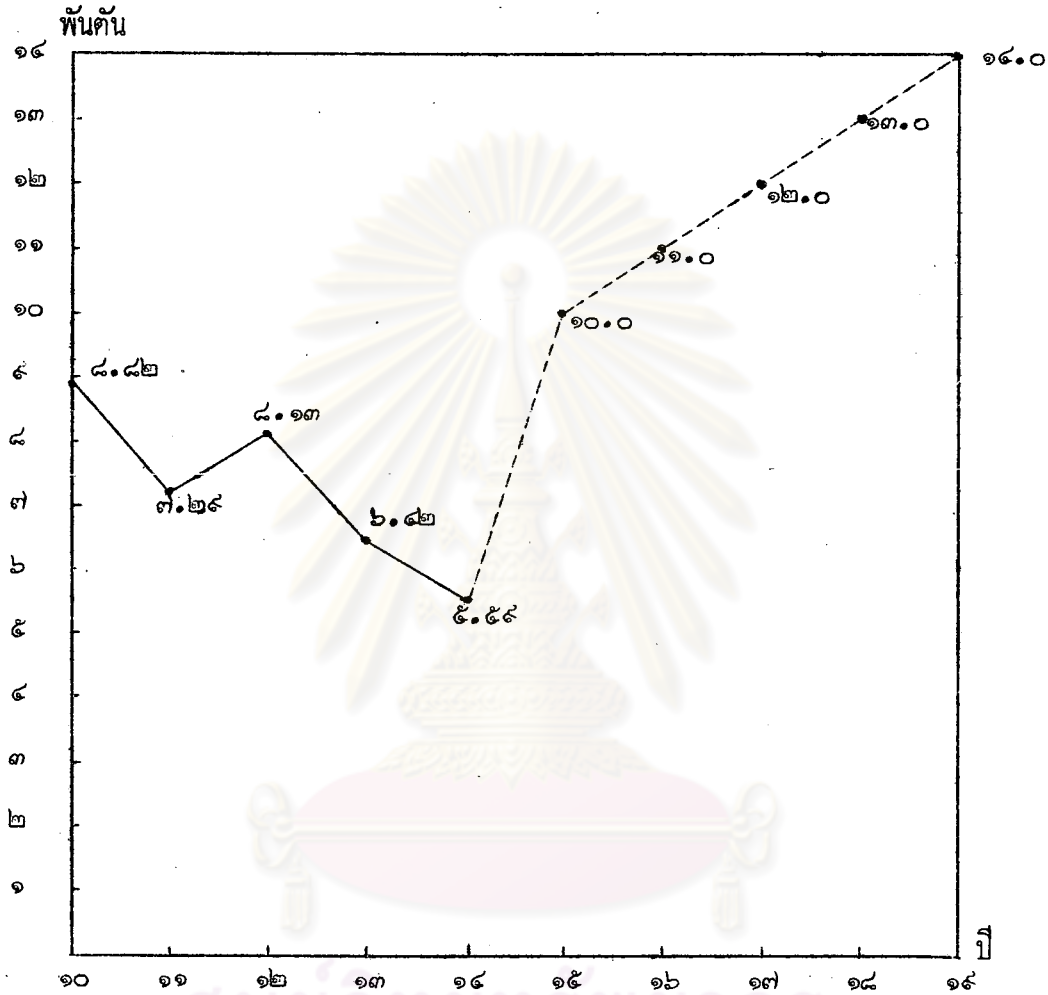

๖. กุ้ง กุ้งสดเป็นสินค้าออกของไทยที่ตลาดต่างประเทศมีความต้องการมาก แต่ความต้องการภายในประเทศก็มีมากเช่นกัน จึงทำให้ราคากุ้งมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เพราะอุปทานมีไม่พอกับอุปสงค์ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๓ ได้ตั้งเป้าหมายการส่งออกในปี ๒๕๑๕ ไว้ ๑๐,๐๐๐ ตัน และจะส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราปีละ ๑,๐๐๐ ตัน จนถึงปี ๒๕๑๘ จะส่งออกได้ ๑๔,๐๐๐ ตัน แต่คาดว่าปริมาณการส่งออกจริงในปี ๒๕๑๕ จะต่ำกว่าเป้าหมาย กล่าวคือคาดว่าจะส่งออกได้ประมาณ ๘,๐๐๐ ตัน สำหรับการพยากรณ์ปริมาณการส่งออกในปี ๒๕๑๖ ถึง ๒๕๑๘ คาดว่าจะสูงขึ้นทุกปี เนื่องจากชานนาเกลือหันมาทำนากุ้งกันมากขึ้น ประกอบกับประเทศผู้ผลิตกุ้งรายอื่น ๆ เช่น เปรู และอินเดียน ส่งกุ้งออกน้อยลง จึงอาจทำให้ประเทศผู้ซื้อหันมาสั่งซื้อกุ้งจากประเทศไทยมากขึ้น อย่างไรก็ตาม เป็นที่คาดว่าปริมาณการส่งออกตลอดแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ นี้ คงจะมีปริมาณการส่งออกจริงต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพประกอบที่ ๑๐

แนวโน้มการส่งออกของประเทศไทย

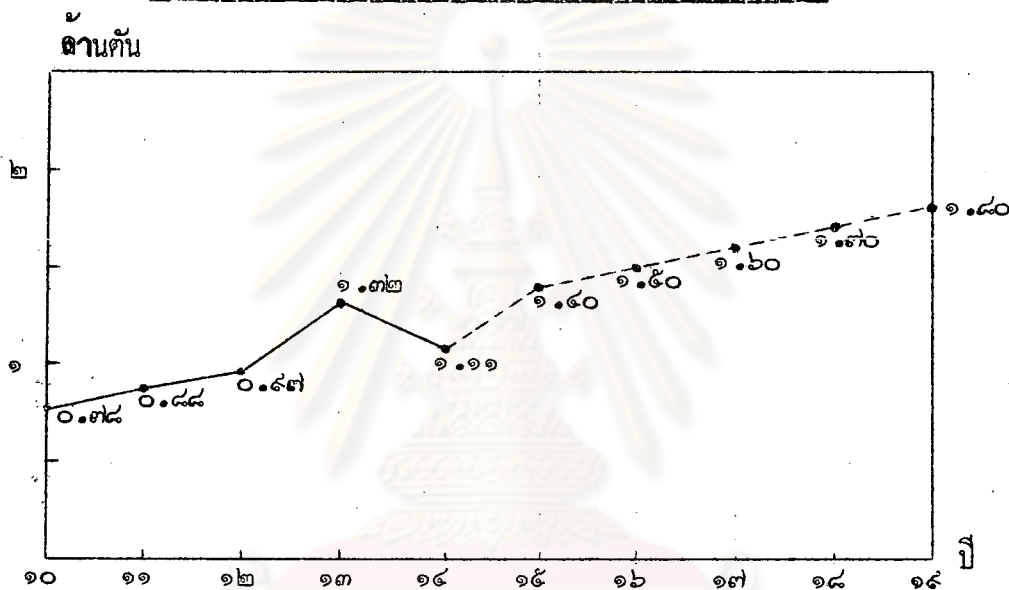
๓. ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง เป็นสินค้าออกของไทยที่มีแนวโน้ม

ในการส่งออกสูงขึ้นเกือบทุกปี ทั้งนี้ เนื่องจากตลาดต่างประเทศมีความต้องการมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมันสำปะหลังอัดเม็ด แต่การส่งออกของไทยมีปัญหาในเรื่องการปลอมปนของพอกซึ่งอาจทำให้เสียตลาดได้ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ใ้ตั้งเป้าหมายการส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังออกใหม่ ๒๕๑๕ ไว้ ๑,๔๐๐,๐๐๐ ตัน และจนถึงในปี ๒๕๑๘ จะส่งออกได้ ๑,๘๐๐,๐๐๐ ตัน ค่าความปริมาณการส่งออกจริงตลอดแผนพัฒนา คงจะ

ใกล้เคียงกับเป้าหมายมาก เนื่องจากทางพอลิเมอร์ส่งออกโดยรวมมีกับกระทรวงพาณิชย์มากขึ้น ในการป้องกันการค้าปลอมปน อันจะทำให้สินค้าได้รับความนิยมนมากขึ้นในตลาดต่างประเทศ และ กระทรวงพาณิชย์ยังได้พยายามขยายตลาดไปยังประเทศในทวีปแอฟริกาอีกด้วย

ภาพประกอบที่ ๑๑

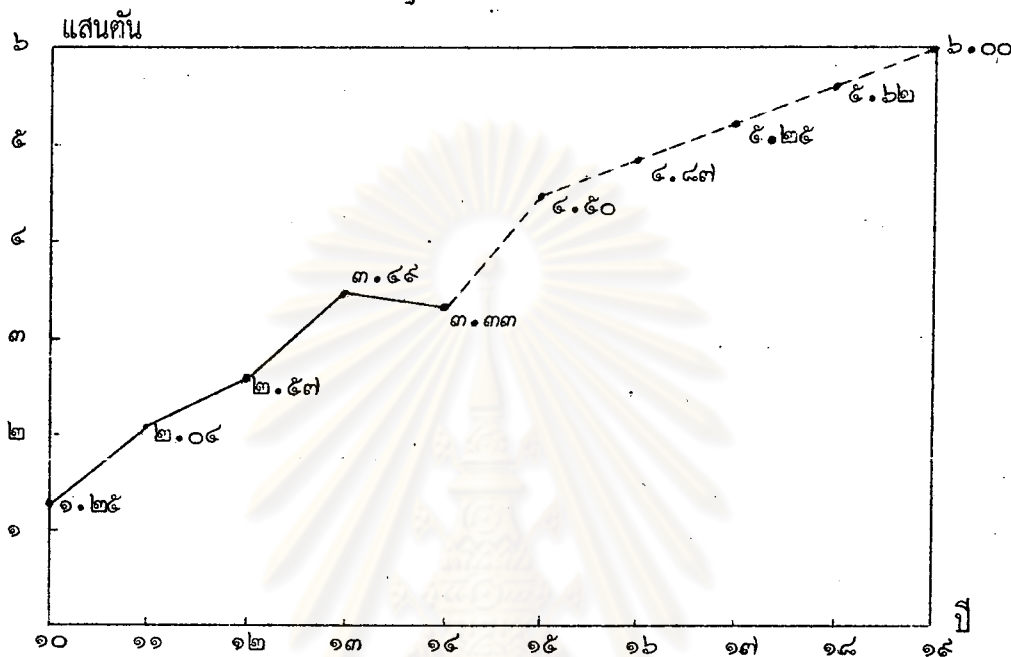
แนวโน้มการส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังออกของประเทศไทย

๘. แรฟลูออไรท์ นับตั้งแต่ปี ๒๕๑๑ เป็นต้นมา แรฟลูออไรท์ได้กลายเป็นสินค้าออกที่สำคัญชนิดหนึ่งของประเทศไทย โดยมีมูลค่าส่งออกเพิ่มสูงขึ้นทุกปี แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ได้ตั้งเป้าหมายการส่งแรฟลูออไรท์ออกในปี ๒๕๑๕ ไว้ ๔๕๐,๐๐๐ ตัน และวางเป้าหมายไว้ว่าจนถึงปี ๒๕๑๙ จะสามารถส่งออกได้ถึง ๖๐๐,๐๐๐ ตัน แต่คาดว่าปริมาณการส่งออกจริงในปี ๒๕๑๕ จะต่ำกว่าเป้าหมายมาก เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นซึ่งเคยเป็นลูกค้ารายใหญ่ได้หันไปสั่งซื้อแรฟลูออไรท์จากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน นอกจากนี้แล้วประเทศไทยยังประสบปัญหาในคุณภาพของแร่อีกด้วย ดังนั้น จึงคาดว่าปริมาณการส่งออกจริงตลอดแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ คงจะไม่ได้ถึงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ภาพประกอบที่ ๑๒

แนวโน้มการส่งออกไรทอกของประเทศไทย

นอกจากสินค้าออกสำคัญทั้ง ๘ ชนิดดังกล่าวข้างต้นแล้ว คาดว่าประเทศไทยจะสามารถส่งสินค้าบางชนิดออกได้มากขึ้นในช่วงปี ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙ อาทิเช่น น้ำตาลทราย ผลไม้กระป๋อง ปูนซีเมนต์ คาย ผ่า เสื้อผ้าสำเร็จรูป และกระสอบ เป็นต้น

๖. สินค้าเข้า

ในช่วงระยะเวลา ๓ - ๔ ปีที่ผ่านมาปรากฏว่าสินค้าที่ประเทศไทยนำเข้าจากต่างประเทศมีมูลค่ามากได้แก่ สินค้าประเภทเครื่องจักร น้ำมัน โลหะ ยานพาหนะ เคมีภัณฑ์ อาหาร และเสื้อผ้า ตามลำดับ สำหรับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ได้แบ่งประเภทสินค้านำเข้าออกเป็น ๓ หมวดใหญ่ ๆ คือ สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าทุน และสินค้าวัตถุดิบและอื่น ๆ ซึ่งมีเป้าหมายการนำเข้าในช่วงปี ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙ ดังนี้ คือ.-

ตารางที่ ๑๘

ประมาณการเป้าหมายมูลค่าสินค้านำเข้าตามประเภทของสินค้า

ประเภทสินค้า	พ.ศ. ๒๕๑๕ มูลค่า (ล้านบาท)	พ.ศ. ๒๕๑๖ มูลค่า (ล้านบาท)
สินค้าอุปโภคบริโภค	๕,๒๐๐	๕,๔๕๐
สินค้าทุน	๘,๕๐๐	๑๐,๓๐๐
สินค้าวัตถุดิบและอื่น ๆ	๑๒,๒๕๐	๑๔,๕๕๐

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ถ้าหากจะพิจารณาสินค้านำเข้าของประเทศไทย โดยแยกตามหมวดสินค้านำเข้าของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้ว พอจะให้การพยากรณ์การนำเข้าในช่วงปี ๒๕๑๕ - ๒๕๑๘ ได้ดังนี้คือ สินค้าอุปโภคบริโภค เช่น อาหาร เสื้อผ้า และเครื่องใช้ต่าง ๆ ฯลฯ คงจะมีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง เนื่องจากประเทศไทยสามารถผลิตสินค้าในหมวดนี้ได้มากขึ้น และประชาชนเริ่มจะหันมานิยมของที่ผลิตได้ภายในประเทศ ประกอบกับทางรัฐบาลอาจจะปรับปรุงพิกัดอัตราศุลกากรขาเข้าเพื่อการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศด้วย ส่วนสินค้าทุนและสินค้าวัตถุดิบและอื่น ๆ คาดว่าจะมีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงการพัฒนาประกอบกับอุตสาหกรรมหลายแขนงกำลังขยายตัว ซึ่งภายในช่วง ๕ ปีนี้ ประเทศไทยจะยังไม่สามารถผลิตสินค้าเหล่านี้ได้เองพอกับความต้องการภายในประเทศอย่างแน่นอน และสินค้าบางอย่างจะไม่สามารถผลิตเองได้เลย จึงยังคงต้องพึ่งการนำเข้าต่อไป

ก. ดุลการค้า

โดยที่ประเทศไทยได้ขาดดุลการค้าติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ดังนั้นการที่จะแก้ดุลการค้าขาดดุลให้กลายเป็นเกินดุลภายในเวลาอันสั้นจึงเป็นเรื่องสุวิสัย ทางด้าน

กระทรวงพาณิชย์ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการแก้ไขดุลการค้าของประเทศก็โดยพยายาม
ดำเนินการร่วมมือกับหน่วยราชการและสถาบันของเอกชนต่าง ๆ เพื่อหาทางลดการขาดดุล
การค้าให้น้อยลง โดยการเข้ามาตราการเพื่อลดในการลดการนำเข้าและส่งเสริมการส่งออก
ออกคงปรากฏรายละเอียดตามที่ผู้เขียนได้บรรยายไว้แล้วในบทที่ผ่านมา สำหรับตัวผู้เขียน
เองมีความเห็นว่า ประเทศไทยจะต้องขาดดุลการค้าติดต่อกันไปเป็นเวลานานอีกไม่ต่ำกว่า
๑๐ ปี ทั้งนี้ เนื่องจากเหตุผลที่ประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนา จึงมีความจำเป็น
ต้องสั่งซื้อเครื่องมือเครื่องจักร วัตถุดิบและสินค้าต่าง ๆ เขามาจากต่างประเทศ ประกอบ
กับทั้งความสามารถในการผลิตของประเทศยังอยู่ในวงแคบ ทั้ง ๆ ที่สินค้าบางอย่างมี
ตลาดรับซื้ออยู่แล้ว นอกจากนี้ประชาชนชาวไทยในบางส่วนของประเทศยังมีนิสัยเคยชินกับ
การอุปโภคบริโภคอย่างฟุ่มเฟือย ซึ่งจำเป็นจะต้องหาทางแก้ไขกันต่อไป

สำหรับภาวะดุลการค้าของประเทศไทยภายในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ ๓ คือระหว่างปี ๒๕๑๕ - ๒๕๑๘ คาดว่าดุลการค้าในปี ๒๕๑๕ จะขาดดุลลด
ลงจากปี ๒๕๑๔ เนื่องจากรัฐบาลได้ประกาศใช้มาตรการในการลดการนำเข้าหลายประการ
เช่น การเพิ่มพิกัดอัตราภาษีศุลกากรนำเข้า และการควบคุมการนำสินค้าบางอย่างเข้า
เป็นต้น ประกอบกับโรงงานอุตสาหกรรมภายในประเทศสามารถผลิตสินค้าเพิ่มขึ้นเพื่อทดแทน
การนำเข้าได้หลายประเภท เช่น สินค้าสิ่งทอ สินค้าอุปกรณ์การไฟฟ้า และอุปกรณ์รถยนต์
เป็นต้น แต่คาดว่าดุลการค้าในปี ๒๕๑๖ และ ๒๕๑๗ อาจจะขาดดุลเพิ่มขึ้นอีก เนื่องจาก
สาเหตุของความผันผวนทางค่าเงินบาทของระบบเงินตราของโลก อันทำให้ค่าเงิน
ของหลายประเทศซึ่งเป็นตลาดขายสินค้าให้แก่ประเทศไทยมีอัตราแลกเปลี่ยนสูงขึ้น ประกอบ
กับประเทศไทยได้ประกาศลดค่าเงินบาทลงด้วย จึงทำให้ประเทศไทยต้องซื้อสินค้าในปริมาณ
เท่าเดิมด้วยมูลค่าที่สูงขึ้น ในขณะที่เวลานี้ประเทศไทยก็ยังไม่สามารถที่จะขยายการส่งออก
ให้ทันกับมูลค่าการนำเข้าที่สูงขึ้นได้ แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนคาดว่าภาวะดุลการค้าในปี
๒๕๑๘ และ ๒๕๑๙ จะขาดดุลลดน้อยลง ทั้งนี้ เพราะประชาชนเริ่มมีทัศนคติหันมานิยมสินค้า
ที่ผลิตได้เอง ภายในประเทศมากขึ้น ทางด้านอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกหลายประเภทก็
กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว และทางกระทรวงพาณิชย์ก็กำลังพิจารณาประเภทสินค้านำเข้า
ที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อหาทางลดการนำเข้า นอกจากนี้

ยังได้พยายามหาตลาดขายสินค้าในต่างประเทศเพิ่มขึ้น และใช้มาตรการในการตั้งเป้าหมาย การส่งออก ร่วมกับประเทศลูกค้าที่สำคัญ ๆ เช่น ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐจีน ซึ่งมาตรการเหล่านี้ ของกระทรวงพาณิชย์และควมร่วมมือของหน่วยราชการอื่น ๆ รวมทั้งความร่วมมือจาก สถาบันของเอกชน เช่น สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสมาคมการค้าต่าง ๆ จะยังผล ให้ภาวะดุลการค้าของประเทศไทยค่อย ๆ เข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาวได้

ข้อเสนอแนะ

การที่ผู้เขียนได้บรรยายถึงแนวโน้มของการค้าต่างประเทศของไทยในอนาคต ดังกล่าวข้างต้น ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าการค้าทั้งค่านการนำเข้าและการส่งออกของไทยจะ ขยายตัวออกไปกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้มาก และดุลการค้าก็จะยังคงขาดดุลอยู่ ในเมื่อกลไก ทางการบริหารการค้าต่างประเทศของกระทรวงพาณิชย์ในปัจจุบัน ยังมีการทำงานซบเซา งาน การทำงานไม่ถูกต้องตรงตามหน้าที่ และการทำงานไม่ครบถ้วนตามหน้าที่ ถ้าหากไม่มีการ ปรับปรุงกลไกทางการบริหารโดยรีบด่วนแล้ว การบริหารงานของกระทรวงพาณิชย์อาจจะ ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาดุลการค้า ขาดดุลของประเทศ การปรับปรุงกลไกทางการบริหารของกระทรวงพาณิชย์อาจจะกระทำที่ ปัจจัยการบริหารทั้ง ๓ คือ คน งบประมาณ และเครื่องมือ เครื่องใช้ ดังที่ผู้เขียนจะได้ เสนอแนะดังต่อไปนี้

ปัจจัยที่ ๑ คน ต้องมีการปรับปรุงการจักส่วนราชการใหม่ เพื่อให้คนทำงานถูก ต้องตรงตามหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและป้องกันการทำงานซบเซาอื่นจะก่อให้เกิดการสูญเสีย โดยไม่ควรถ่วงพหุวิชาชีพควรให้ความสนใจต่อการฝึกอบรมด้วย เพราะการฝึกอบรมจะ ทำให้คนคนตัวรวมทั้งได้รับความรู้ทางวิชาการและการปฏิบัติใหม่ ๆ อย่างน้อยที่สุดควรจัดให้มีการฝึกอบรมเมื่อบรรจุคนเข้ารับราชการใหม่ เมื่อมีการเลื่อนขั้นข้าราชการ หรือเมื่อมีการโยกย้ายตำแหน่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่จะไปประจำอยู่ ณ สำนักงานพาณิชย์ใน ต่างประเทศ ต้องคัดเลือกจากคนที่มีความรู้ความสามารถจริง ๆ และฝึกอบรมก่อนการ เดินทาง นานพอสมควรให้ได้รับความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน จำนวนคนที่จะไปประจำอยู่ใน ต่างประเทศต้องมีมากพอที่จะปฏิบัติงานตามหน้าที่ของสำนักงานได้ เพราะคนเหล่านี้จะ

ปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวแทนของกระทรวงพาณิชย์ และจะส่งรายงานความเคลื่อนไหวทางการค้าให้กระทรวง ฯ ทราบอยู่เสมอตลอดเวลา

ปัจจุบันที่ ๒ งบประมาณ งบประมาณของกระทรวงพาณิชย์ในปัจจุบันเมื่อเทียบกับกระทรวงอื่น ๆ นับว่าได้รับน้อยมาก จึงเป็นสาเหตุทำให้ไม่สามารถขยายงานในต่างประเทศได้อย่างเต็มที่ อาทิเช่น การแสดงสินค้าไทยในต่างประเทศ การศึกษาวิจัยและการเผยแพร่ข่าวสารการค้า เป็นต้น งบประมาณที่ผู้เขียนเห็นว่ามีความสำคัญที่สุดสำหรับสถานการณ์ในขณะนี้คือ งบประมาณสำหรับจัดตั้งสำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ เพื่อผลในการขยายตลาดสำหรับสินค้าออกของไทย ผู้เขียนมีความเห็นว่าไม่จำเป็นที่รัฐบาลจะต้องจัดสรรงบประมาณให้กระทรวงพาณิชย์จัดตั้งสำนักงานพาณิชย์ในทุกประเทศ ในเมื่อมีงบประมาณน้อยก็ควรตั้งเฉพาะในเมืองที่เป็นศูนย์กลางการค้าของโลกเท่านั้น เช่นที่ลอนดอนซึ่งเป็นตลาดโลกของสินค้ายาง ฝ้าย และน้ำตาล ซึ่งสินค้าดังกล่าวก็เป็นสินค้าออกของประเทศไทยอยู่แล้วด้วย แต่ขอสำคัญคือสำนักงานพาณิชย์ต้องมีงบประมาณมากพอในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ มีจำนวนเจ้าหน้าที่มากพอกับงาน และควรจัดเป็นศูนย์แสดงสินค้าออกของไทยควบคู่ไปควบในด้วย

ปัจจุบันที่ ๓ เครื่องมือเครื่องใช้ เรื่องนี้เป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากงบประมาณ เมื่อได้รับงบประมาณน้อยเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานก็พลอยน้อยไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวงพาณิชย์ได้รับการสนับสนุนส่วนใหญ่จากรัฐบาล ส่วนความช่วยเหลือทางด้านการเครื่องมือเครื่องใช้จากองค์การระหว่างประเทศแทบจะไม่มีเลย ผู้เขียนมีความเห็นว่าเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นสำหรับการบริหารการค้าต่างประเทศของกระทรวงพาณิชย์ในขณะนี้ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือสื่อสารโทรคมนาคม ทางด้านเครื่องคอมพิวเตอร์มีไว้เพื่อประโยชน์ในการคำนวณสถิติต่าง ๆ รวบรวมข้อมูล และใช้ในการศึกษาวิจัย เพราะการทำงานด้วยมือนอกจากจะช้าแล้ว ยังอาจมีข้อผิดพลาดได้บ่อยและไม่ทันภาวะการค้าของโลกในปัจจุบัน เครื่องคอมพิวเตอร์นี้อาจเป็นเครื่องขนาดเล็กหน่อยก็พอ โดยต้องประสานงานขอรับความสนับสนุนทางด้านข้อมูลเบื้องต้นจากกรมศุลกากร แล้วนำมาดำเนินการเองให้ได้ตัวเลขรวดเร็วขึ้น ส่วนเครื่องมือสื่อสารโทรคมนาคมควรไว้เพื่อการติดต่อระหว่างกระทรวงพาณิชย์กับสำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้การสั่งงานและการ

รายงานภาวะการค้าของตลาดโลกเป็นไปด้วยความรวดเร็วยิ่งขึ้น

ในเมื่อการจัดสรรราชการของกระทรวงพาณิชย์ในปัจจุบันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการค้าต่างประเทศยังมีการทำงานซ้อนงาน และการทำงานไม่ถูกต้องตรงตามหน้าที่ปรากฏอยู่ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะการจัดสรรราชการของกระทรวงพาณิชย์เสียใหม่ เฉพาะในด้านการค้าต่างประเทศ เพื่อให้การปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ของกระทรวงพาณิชย์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อจัดการทำงานซ้อนกัน เพื่อแบ่งงานให้ถูกต้องตรงตามหน้าที่ และเพื่อกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

